

Tartalom

LXXV. évfolyam, 9. szám / 2021. szeptember

TANDORI DEZSŐ	Hogy fájdalmamban ott helyt földre essem (Hűvös vers egy végzetes érzületről)	3
„A Dante-közlés egyelőre itt végződik” (Megjegyzések a vers olvasásához) A szöveget sajtó alá rendezte, a jegyzetet írta: <i>Tóth Ákos</i>		5
ISMERETLEN SZERZŐ	Követjárás Veronában (Egy elbeszélő költeményből) Fordította és a jegyzeteket írta <i>Márton László</i>	8
PETRARCA	[Voi ch’ascoltate...] (Megjegyzések a fordítás elé) A bevezetést és a fordítást <i>Róth Márton</i> készítette	14
PIER PAOLO PASOLINI	Narcissus tánca; Galambok; Öröm	17
Válogatás a kortárs olasz költészetből		
KERBER BALÁZS	Áttetszőség és képszöveg (szerkesztői bevezető)	19
ALBERTO BERTONI	Az Alzheimer- emlékek verseiből; A Búcsúzóul verseiből (Forró déli órán; Metamorfózis)	24
MARIA BORIO	Az Áttetszőség verseiből (Farnese)	27
GIUSEPPE CONTE	A Nem szűnök meg a tengerről írni verseiből (A névtelen vízbefúltak imája; A tenger, amint téged tükrözött)	29
TOMMASO DI DIO	A fagyos csillagok felé verseiből (Porto di San Sebastian; Első szózat a legénységhez)	32
GIOVANNA FRENE	Az Adottságok verseiből (Augusztusi töprengés); A Látszólagos állapot verseiből (La Main)	34
BRUNO GALLUCCIO	A nulla mértéke verseiből	38
MARCO GIOVENALE	A páciens azt hiszi, hogy él verseiből (cselekmény)	40
ISABELLA LEARDINI	Az Átmeneti idény verseiből	42
VALERIO MAGRELLI	A Magrelli felügyelő verseiből	44

FEDERICO ITALIANO	A Habitat verseiből (Orbánfű; A Szaturnusz gyűrűi) ...	46
UMBERTO PIERSANTI	Az állhatatos szeretet mezői verseiből (Dúlók); Az ösvények sűrűjében verseiből (Találkozás)	48
ANTONIO SPAGNUOLO	A hiány daloskönyvének verseiből (Szédületek; Ámítás)	52
SARA VENTRONI	A Gasometróban verseiből	54
VÍGH ÉVA	„Egyetlen intéssel” (<i>Par.</i> xxii 101) (Testbeszéd Dante <i>Színjátékában</i>)	56
MÁTÉ ÁGNES	„A kurválkodók kifogása” (Régi és új szeretők topozsai Dantétól Ae. S. Piccolomini munkásságáig)	68
SZÖRÉNYI LÁSZLÓ	Dédatya (Szigeti Zrínyi Miklós ábrázolásának dantei apparátusa a Szigeti veszedelemben)	81
KABDEBŐ LÓRÁNT	Káprázat (A Vita Nuova vonzásában)	88
NÁDASDY ÁDÁM	Anakronizmus és modernizmus (Gondolatok Dante-fordításom kapcsán)	127
KOCZISZKY ÉVA	Non plus ultra! (Dante-fordítók pokoljárása)	136
YILMAZ-MÉSZÁROS ENIKŐ	„És újra láttuk a csillagokat” (Dante aktualitása a chilei Raúl Zurita költészetében)	141
PÁL JÓZSEF	Dantisztika a szegedi olasz tanszéken	150
mérlegen		
SZABÓ TIBOR	Trilógia az olasz líra klasszikusairól (Madarász Imre: „Ámor és Én”; A Nagy Háború költője; „A szabad ember példaképe”)	152
BAKAI BOGLÁRKA	Mi lesz belőlünk, kire fogunk hasonlítani, ha felnővünk? (Gondolatok Elena Ferrante <i>A felnőttek hazug élete</i> című regényéről)	156
VÍGH ÉVA	„A pokol vihara, amely sosem nyugszik” (V, 31) (Parafrázis és értelmezés Dante halálának 700. évfordulójára – Dante Alighieri: <i>Komédia I. Pokol</i>)	160
Az utolsó oldalon		
SZÍV ERNŐ	Kis beszéd a poklóról	165
Illusztrációk		
GÉCZI JÁNOS alkotásai <i>Dante: Isteni színjáték, Pokol, 23. énekéhez</i> a címlapon (<i>A képmutatók 11.</i>), a 13., 37., 39., 41., 45., 151. és a 164. oldalon.		

GIOVANNA FRENE¹

Az Adottságok verseiből

(*Datità*, Arcipelago Itaca, Osimo, 2018)

Augusztusi töprengés

(*Meditazione d'agosto*)

„... ott volt a fény gyűrűje”
(Dante, *Paradicsom*, XXX)

Ez a meleg is véget ér – hogyan is gondolhatnánk
 hogy a dolgok e pillanatban örökké tartanak
 oly nyilvánvaló hogy nem lesz semmivé az elme?
 az élet hozzászoktatott hogy
 kezdetből fogva
 (így van nem találok más magyarázatot) a kezdetivel
 megegyező forró nap alatt létezőnk a fénytől elvakítva
 melyet mindenestől a pangó hő képzetéhez társítunk
 talán ezért is nem hal meg minden alkalommal
 kezdetből fogva
 egyetlenegyszer sötétült el a nap de így sem volt tiltva
 semminek hogy a lét halála legyen nem hinném
 hogy erősz bármit is megvilágít más az a fény mely
 a pillanatnyi pangás mozdulatlan hevéhez közelít
 kezdetből fogva
 ott van képzelt szavamban és ifjúságomban a nyugalmas
 szemlélődés efféle pillanatában igen a gondolatomban
 az elgondolhatatlan sötétjében a nap az elmén kívül rejlő

¹ *Giovanna Frene* (anyakönyvi nevén Sandra Bartolazzo) 1968-ban született Veneto tartományban, a Trevisóhoz közeli Asolóban. Ma is ezen a környéken, Crespano del Grappában él. Költő, képzőművész, egyetemi oktató, nyelvészetből is doktorált, nyelvészeti tanulmányokat is publikál. *Hangkép* (*Immagine di voce*, Facchin, Roma) című első kötetével 1999-ben jelentkezett, azóta rendszeresen jelennek meg versei és verskötetei. Hazai folyóiratokon és antológiákon kívül amerikai, angol és spanyol gyűjteményekben is szerepel. Költészetét erős gondolatiság, élénk történelmi érdeklődés és neoavangárd nyelvhasználat jellemzi. Itt közölt verse egy korai kötetének 2018-as új kiadásából való (*Datità* = *Adottságok*, a német 'Gegebenheit' olaszosítása). (*Szénási Ferenc jegyzete*)

távolból fölsejlő vég ahogy az örök dolgokban
 kezdettől fogva
 végbemegy s maga a kezdet is – így van – véget ér mihelyt
 jelentéssé lesz hőlenyomat halál nem vihet halálba
 a tétlenség napmelegében ülve is egy perc amíg élek
 röpké illúzió el ne röpödjön ez a nyugvó fölemelkedés
 ez a fenséges fölfüggesztés
 a valódi bajé
 (és az írásé)

SZÉNÁSI FERENC fordítása

A Látszólagos állapot verseiből

(*Stato apparente*, Lietocolle, Faloppio, 2004)

La Main

(*La Main*)

*Én, aki annyi ember voltam, sose lehettem Az,
 akinek ölelésében elalélt Matilde Urbach.
 [Gaspar Camerarius, a DELICIAE POETARUM BORUSSIAE-ben,
 VII. 16.]²*

És miközben nézem az égett
 hamuból fölszálló fuvolázó hangot
 – ez Wilde szerint az öröm
 legtökéletesebb kifejeződése –
 s miközben hallgatom, ahogy körkörösén
 követik egymást a vonat-
 kerekében a táj pillanatai;
 és miközben megérintem
 egy kis ablak hideg, nedves
 emlékét; és megízlelem,
 ahogy folyékonyan

² Jorge Luis Borges *Le regret d'Héraclite* című verse (Somlyó György fordítása). (*Kerber Balázs jegyzete*)

áramlik, mint a vér, az élet
parfümjének illata; és miközben
azt gondolom, hogy amit látok,
érezek, érintek, szagolok, azt én
gondolom, hogy azt gondolhassam,
hogy amit látok, érzek, érintek, szagolok,
gondolható legyen, és gondoljam – vagyis hogy gondolhassam,
amit gondolok; és miközben a csöndemet mondom,
és itt mondani azt jelenti:
hallgatni, elhallgatni-azt-amit-
gondolok, és gondolni-a-gondolatot,
és itt nem-mondani nem azt
jelenti: hallgatni, hanem nem-hallgatni,
nem-elhallgatni-amit-gondolok-és-gondolni-a-gondolatot;
és miközben a *miközben* fennáll,
vagyis nem miközben és nem mialatt,
ha-akkor, inkább miközben
és mialatt (ha-) nem-akkor, vagyis
miközben-most, de
miközben-akkor is, minthogy örökké-változás-
marad; én neked, neked írok.
És minden megváltozni látszik
az emlék boltíve alatt éppen úgy,
mintha az elmúlt idő
olyan lenne, / mint a jövő
idő, éppen olyan lenne, / mint a jelen
idő egy évvel ezelőtt.
És a teljes elmúlt-idő attól
a naptól máig nem egészen olyan,
mint az elmúlt idő, nem egészen
olyan, mint a jelen idő, hanem éppen
olyan, mint az egész elmúlt-idő
akkor és ma között.
És a teljes elmúlt-idő akkor és ma között
éppen az elmúló-idő
akkor és az akkor-felé-hajló-ma között,
így a jövő nem más, mint örökkévaló lebegés
a mából az akkor felé.
Minden oda iramlik, ahol
az emlékezet éje a feledés éje.

De hadd
feledjek el mindent, csak ne téged,
várom
– ahogy homlokomat a kis ablaknak támasztom –
várom,
hogy a jövő majd múltba öregítse a jelent,
hogy a vonat még utoljára elinduljon,
még utoljára
a hamu keveredjen el a vérrel,
és azt, hogy előtte,
hogy még ez előtt,
várom, hogy még előtte
hideg, magányos homlokomon
ejtsen nyomot egy kéz a tükörben.

KERBER BALÁZS fordítása

A KÉPMUTATÓK 2.

Dante: Isteni színjáték, Pokol, 23. ének (Menekülés az ördögök elől)